

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Viite Lausuntopyyntö Fennovoiman ydinvoimalaitosten ympäristövaikutusten arviointiselostuksen lisäselvityksistä

ASIA METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO FENNOVOIMAN YDINVOIMALAITOSTEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSEN LISÄSELVITYKSISTÄ

Metsähallitus hallinnoi Pyhäjoen, Simon ja Ruotsinpyhtään sekä Raahen ja Kemin kaupunkien alueiden yleisvesialueita sekä suojelutarkoituksiin varattuja valtion omistuksessa olevia maa-alueita sekä omistaa osuuksia yhteisistä jakamattomista alueista. Maa- ja vesialueiden haltijana sekä suojelualueiden hoitajana Metsähallitus lausuu arviointiselostuksen lisäselvityksistä seuraavaa:

Yhteenvetona Metsähallitus toteaa, että lisäselvitykset ovat pääosin tai hyvin kattavia ja niiden perusteella voi suorittaa arvion ydinvoimalan vaikutuksista ympäröivään luontoon. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksissä luontotyyppien uhanalaisuus on huomioitu vuonna 2008 tehdyn arvioinnin mukaisesti. Suurimman poikkeuksen tekee pohjaeläimistön lisäselvitys, joka ei ole yhtä kattava muut lisäselvitykset.

LINNUSTOSELVITYKSET

Lisäselvitykset tuovat alueiden linnustoon merkittävää lisätietoa. Puutteeksi ovat jääneet syysmuuton aikaiset levähdys- ja muuttajalaskennat. Vain Pyhäjoen Hanhikiven osalta esitetään joitakin tuoreita syksyisiä havaintotietoja.

KALOJEN KUTUALUEIDEN SELVITYS

Kalojen kutualueiden lisäselvitys on tarpeeksi kattava ja huolellisesti laadittu. Kaikkien kolmen alueen (Hanhikivi, Ruotsinpyhtää ja Karsikko) kalastollisesta merkityksestä saa selvityksestä hyvän kuvan. Erityisesti siika ja silakka lisääntyvät Perämeren alueella sekä Hanhikiven että Karsikon tutkimusalueilla, mutta kaikki kolme aluetta ovat jokseenkin merkittäviä kutualueita. Lisäksi sekä karisiika että lohi vaeltavat kalastajien mukaan kaikkien alueiden editse. Kalojen kutualueiden lisäselvityksen perusteella ainakin Hanhikiven ja Karsikon alueet ovat paikallisesti tärkeitä kalojen kutualueita ja kalastusaluei-

ta. Kalojen kutuun vaatimat veden lämpötila- ja pohjaominaisuudet saattavat muuttua hankkeen rakentamisen vaikutuksesta sekä jäädytysvesien purkamisesta johtuen.

POHJAEÄLÄINSELVITYS

Kaikista kolmesta vedenalaista luontoa käsittelevästä lisäselvityksestä oli pohjaeläin selvitys selkeästi vaatimattomin. Vain Karsikosta saatiin otettua kaikki viisi suunniteltua pohjaeläinnäytettä. Ruotsinpyhtään näytteistä jäi ottamatta yksi ja Hanhikiven näytteistä peräti neljä käytetystä laitteesta (Ekman-noudin) johtuen. Ekman-noutimella saadaan otettua tunnetun kokoiselta alalta otettu pohjeläinnäyte pehmeiltä pohjilta mutta noudin ei toimi kovilla pohjilla. Pohjaeläinnäytteet olisi kuitenkin voitu ottaa esim. pohjaeläinimurilla, joka toimii myös kivikko- ja kalliopohjilla ja jolla saa myös otettua kvantitatiivisia näytteitä. Hanhikiven alueen pohjaeläimistön selittäminen vain yhden näytepisteen avulla on täysin mahdotonta joten Hanhikiven alueen pohjaeläimistöstä ei voi saada minkäänlaista yleiskuvaa.

Kaikkien kolmen alueen pohjaeläinnäytteistä löytyi alueille tyypillisiä eläimiä. Aineistosta oli laskettu BBI-indeksi (Brachis water Benthic Index), joka on kehitetty kuvaamaan erityisesti Itämeren vähäsuolaisten ja -lajisten pehmeiden pohjien pohjaeläinyhteisöjen tilaa (Perus 2007). BBI-indeksin perusteella Hanhikiven yhden näytepisteen pohja oli hyvässä kunnossa, Ruotsinpyhtään neljä pistettä vaihtelivat huonon ja tyydyttävän välillä ja Karsikon viisi pistettä olivat joko tyydyttäviä tai hyviä.

Pohjaeläin selvityksen perusteella alueita voi verrata toisiinsa vain BBI-indeksien perusteella, mutta muuten kolme hankealuetta sijaitsevat niin eliömaantieteellisesti erilaisilla alueilla, että alueiden pohjaeläimistöjä ei voi suoraan verrata toisiinsa. Ruotsinpyhtään pohja vaikuttaa kuitenkin olevan kaikkein huonoimmassa kunnossa ja rehevöitynein. Hanhikiven hankealueelta pitäisi vielä saada lisää pohjaeläinnäytteitä jotta alueesta voisi saada paremman yleiskuvan.

VEDENALAINEN KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT

Ydinvoimahankkeen vedenalaisen luonnon lisäselvitys on laadittu erityisen ansiokkaasti ja se ottaa huomioon sekä yksittäiset lajit että Suomen uhanalaisuustyöryhmän selvityksen vedenalaiset luontotyypit. Lisäselvityksen avulla on mahdollista verrata kaikkia kolmea mahdollista ydinvoiman sijoituspaikkaa toisiinsa ottaen huomioon hankealueiden paikallinen merkitys sekä lajiston että luontotyyppien kannalta.

Hanhikiven hankealueelta ei löytynyt tässä lisäselvityksessä uhanalaisia tai vaarantuneita vesimakrofyyttejä mutta Riskun (1988) kartoituksissa, joista lähimmät sijaitsivat 6 km Hanhikiven hankealueesta pohjoiseen ja 10 km etelään, löytyi mm. rauhoitettu ja valtakunnallisesti uhanalainen upossarpio (VU) sekä silmälläpidettävät (NT) vesipaunikko ja etelänhaarapaunikko. Muuten Hanhikiven vedenalainen makrofyyttilajisto oli verrattain vähäinen Perämeren yleisestä karuudesta johtuen. Perämeren alueella Hanhikiven lajis-

to edustaa tyypillistä matalien rantojen kasvillisuutta. Suomen luontotyyppien uhanalaisuustyöryhmä listasi 2008 (Raunio ym.) Itämeren vedenalaiset luontotyypit, joilla ei kuitenkaan ole lainsäädäntöön perustuvaa asemaa tai suoje-luvelvoitetta. Hanhikiven alueelta löytyi sublitoraalin rihmaleväyhteisöjä (uhanalaisuutensa puolesta valtakunnallisesti ja alueellisesti Perämerellä sil-mälläpidettävä, NT), näkinpartaisniittyjä (valtakunnallisesti erittäin uhanalai-sia EN) ja uposkasvivaltaisia pohjia (vaarantunut luontotyyppi VU). Kahdelle viimeiselle näistä luontotyypeistä ei ole Perämeren alueelle vielä alueellista luokitusta tutkimustiedon puutteen vuoksi. Jäähdytysvesien ehdotetulta pur-kualueelta löytyi joitakin luontotyyppisiä, jotka saattavat olla vaarassa muut-tua uusien olosuhteiden takia jos ydinvoimala päätetään rakentaa Hanhikiven alueelle.

Ruotsinpyhtäältä ei löytynyt mitään uhanalaisia lajeja vaikka alueen vesikas-villisuus muuten olikin suhteellisen runsasta ja monilajista. Ruotsinpyhtäältä löytyi kuitenkin Suomen luontotyyppien uhanalaisuustyöryhmän listaamiin Itämeren vedenalaisiin luontotyyppisiin sisältyviä kallio- ja kivikkopohjien rakkoleväyhteisöjä (VU). Luontotyyppi on sekä valtakunnallisesti että alueel-liseseti vaarantunut ja se on luokiteltu kansainvälisesti Suomen vastuuluonto-tyypiksi (luokka ”erityisen suuri vastuu”). Ruotsinpyhtäältä löytyi myös uposkasvivaltaisia pohjia, jotka on valtakunnallisesti luokiteltu vaarantuneik-si mutta Suomenlahdella luokitus puuttuu puutteellisen tietämyksen vuoksi.

Simon Karsikkoniemen tutkimusalueen vesikasvillisuus osoittautui yllättävän monipuoliseksi ottaen huomioon alueen sijainnin pohjoisella Perämerellä. Lajisto oli Perämerelle tyypillistä mutta alueelta löytyi lisäksi valtakunnalli-sesti silmälläpidettäviä (NT) ja alueellisesti uhanalaisia (RT) ahdinsammalta ja vellamonsammalta. Lisäksi alueelta tavattiin myös hentosätkintä, joka myös on luokiteltu alueellisesti uhanalaiseksi (RT). Riskun 1988 kartoitusten yhteydessä Karsikon koillispuolelta on tavattu rauhoitettua upossarpiota, joka on luokiteltu valtakunnallisesti uhanalaiseksi (VU). Karsikon länsi- ja etelä-rannoilta löytyi Riskun kartoituksissa silmälläpidettäväksi luokiteltuja (NT) otalehtivitaa ja vesipaunikkoa. Erityisesti purkukanavien P1 ja P2 alueella kasvoi ahdin- ja vellamonsammalta, joten purkukanavien sijoittelua tulee mieltiä tarkkaan. Karsikon alueen luontotyypeistä sublitoraalin rihmaleväyh-teisöt on sekä valtakunnallisesti että alueellisesti luokiteltu silmälläpidettä-viksi. Näkinpartaisniitty on luokiteltu valtakunnallisesti erittäin uhanalaisiksi mutta alueellista tietoa ei ole tarpeeksi jotta Perämeren näkinpartaisniityille olisi voitu antaa alueellinen uhanalaisuusluokitus. Karsikosta löytyi myös valtakunnallisesti vaarantuneeksi luokiteltua uposkasvivaltaisten pohjien luontotyyppiä, jolla ei silläkään ole alueellista luokitusta tiedonpuutteen vuoksi. Vesisammalyhteisöille, joita löytyi paljon Karsikon alueelta, ei ole lainkaan luokitusta tiedonpuutteen vuoksi. Vesisammalyhteisöjä, joihin kuu-lui myös alueellisesti uhanalaisia ahdin- ja vellamonsammalia, löytyi mm. molempien purkukanavien alueelta.

Hanhikiveä, Ruotsinpyhtäätä ja Karsikkoa ei voi suoraan verrata toisiinsa la-jirunsauden tai uhanalaisten luontotyyppien määrän mukaan koska alueet eroavat toisistaan eliömaantieteensä perusteella. Hanhikiven vedenalainen luonto edustaa ehkä tyypillisintä Perämeren karua pohjaa kun taas Simon

Karsikkoniemi osoittautui vesikasvillisuudeltaan alueellisesti hyvin monipuoliseksi ja vaihtelevaksi ja sieltä löytyi myös lukuisia uhanalaisia vesimakrofyyttejä ja vedenalaisia luontotyypppejä. Ruotsinpyhtää edustaa melko tyypillistä Suomenlahden vedenalaista luontoa, jonka uhanalaisiin luontotyypppeihin kuului kallio- ja kivikkopohjien rakkoleväniityt, joka on luokiteltu myös Suomen vastuuluontotyyppiksi. Ruotsinpyhtäältä ei kuitenkaan löytynyt muita alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä vedenalaisia luontoarvoja.

Sekä aiempien selvitysten että lisäselvitysten perusteella voi tehdä yleistävän johtopäätöksen, jonka mukaan vedenalaiset luontoarvot ja biologinen monimuotoisuus näyttävät Karsikkoniemessä olevan arvokkaimmat. Pesimä- ja muuttolinnuston sekä rannikon edustavien terrestristen luontotyyppien ja uhanalaisen kasvilajiston perusteella Hanhikivi puolestaan on esitetyistä alueista merkittävin.

Lisätietoja: Essi Keskinen, meribiologi, 020 564 6631
Matti Hovi, aluepäällikkö, 020 564 6811

Arto Ahokumpu
Aluejohtaja
Metsähallitus
Pohjanmaan luontopalvelut

JAKELU

TIEDOKSI